

**Turto ir įsipareigojimų, išskyrus
techninius atidėjinius, pripažinimo ir
vertinimo gairės**

1. Įžanga

- 1.1. Šios gairės parengtos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1094/2010¹ (toliau – EIOPA reglamentas) 16 straipsnį.
- 1.2. Šios gairės susijusios su Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/138/EB² (toliau – direktyva „Mokumas II“) 75 straipsniu ir Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 2015/35³ 7–16 straipsniais.
- 1.3. Šios gairės skirtos direktyvoje „Mokumas II“ nurodytoms priežiūros institucijoms.
- 1.4. Šios gairės skirtos padėti siekti profesinės praktikos visose valstybėse narėse konvergencijos, o įmonėms padėti pripažinti ir vertinti turtą ir įsipareigojimus, išskyrus techninius atidėjinius.
- 1.5. Direktyvoje „Mokumas II“ ir Deleguotajame reglamente (ES) 2015/35 bendrai nustatyta, kaip įmonėms pripažinti ir vertinti turtą ir įsipareigojimus, išskyrus techninius atidėjinius, pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (toliau – TFAS), Europos Komisijos priimtus Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1606/2002⁴, išskyrus tuos atvejus, kai tai neatitinka direktyvos „Mokumas II“ 75 straipsnio.
- 1.6. Deleguotajame reglamente (ES) Nr. 2015/35 aiškiai apibrėžta, kuriais atvejais vertinimo metodai neatitinka direktyvos „Mokumas II“ 75 straipsnyje išdėstytos vertinimo metodikos, todėl reikia taikyti kitus vertinimo principus arba koregavimus, negu nurodyta TFAS.
- 1.7. Deleguotojo reglamento (ES) 2015/35 9 straipsnio 4 dalyje išdėstyti kriterijai, kuriuos įmonė privalo išpildyti, jeigu nori turtą arba įsipareigojimą pripažinti ir vertinti pagal vertinimo metodą, kurį naudoja rengdama metines arba konsoliduotąsias finansines ataskaitas. EIOPA specialiai nevertino, kurie vietos apskaitos principai, naudojami metinėse arba konsoliduotose finansinėse ataskaitose, atitiktų direktyvos „Mokumas II“ 75 straipsnį. Tačiau EIOPA pateikė informacijos apie Apskaitos direktyvoje išdėstytus principus.
- 1.8. Šiose gairėse remiamasi Deleguotuoju reglamentu (ES) 2015/35, kuriame tiksliau išdėstyti pripažinimo ir skaičiavimo principai turtui ir įsipareigojimams, išskyrus techninius atidėjinius, įvertinti. Gairėse vartojama sąvoka „vertinimas“ reiškia vertinimą pagal direktyvos „Mokumas II“ 75 straipsnį.

¹ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1094/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 48)

² 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/138/EB 2009 m. lapkričio 25 d. dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II) (OL L 335, 2009 12 17, p. 1)

³ 2014 m. spalio 10 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 2015/35, kuriuo papildoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II), (OL L 12, 2015 1 17, p. 1)

⁴ 2002 m. liepos 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1606/2002 dėl tarptautinių apskaitos standartų taikymo (OL L 243, 2002 9 11, p. 1)

- 1.9. Šiose gairėse neapibrėžtos sąvokos turi įžangoje nurodytuose teisės aktuose apibrėžtą reikšmę.
- 1.10. Šios gairės taikomos nuo 2016 m. sausio 1 d.

1 gairė. Reikšmingumas

- 1.11. Vertindamos turtą ir įsipareigojimus įmonės turėtų atsižvelgti į Deleguotojo reglamento (ES) Nr. 2015/35 1 konstatuojamojoje dalyje išdėstytą reikšmingumo principą. Nustatant reikšmingumą, reikėtų pripažinti, kad apskaičiuojant ketvirčio duomenis, įverčiais ir įverčių nustatymo metodais galima remtis daugiau, negu apskaičiuojant metinius finansinius duomenis.

2 gairė. Vertinimo metodų taikymo nuoseklumas

- 1.12. Įmonės vertinimo metodus turėtų taikyti nuosekliai. Įmonės taip pat turėtų išnagrinėti, ar, pasikeitus aplinkybėms, įskaitant toliau išvardytas aplinkybes, reikia keisti vertinimo metodus arba jų taikymą, remiantis tuo, kad dėl tokio pokyčio skaičiavimams tikslingiau būtų taikyti atitinkamą direktyvos „Mokumas II“ 75 straipsnyje nurodytą metodą.

Tokie pokyčiai gali būti:

- a) nauji įvykiai rinkoje, dėl kurių pasikeičia rinkos sąlygos;
- b) gaunama naujos informacijos;
- c) anksčiau naudotos informacijos nebegalima naudoti;
- d) patobulinami vertinimo metodai.

3 gairė. Investicinis ir kitas turtas. Alternatyvūs vertinimo metodai.

- 1.13. Laikydamosi Deleguotojo reglamento (ES) 2015/35 10 straipsnio ir vertindamos investicinį ir kitą turtą, įmonės turėtų pagal to reglamento 10 straipsnio 7 dalį pasirinkti tokį metodą, kuriuo būtų apskaičiuojamas reprezentatyviausias sumos, už kurią turtą galima išmainyti pagal „ištiestos rankos principą“ tarp dviejų informuotų ir sandorį norinčių sudaryti šalių, įvertis. Pagal to reglamento 10 straipsnio 6 dalį šie metodai turėtų būti grindžiami:
- a) aktyvioje rinkoje galiojančiomis kitokio pobūdžio, būklės arba kitoje vietoje esančio turto arba turto, kuriam taikomos kitokios nuomos ar kitos sutarčių sąlygos, kainomis, jas pakoregavus, kad atspindėtų tuos skirtumus;
 - b) ne tokioje aktyvioje rinkoje neseniai galiojusias panašaus turto kainas, jas pakoregavus, kad atspindėtų visus ekonominių sąlygų pokyčius, įvykusius nuo to laiko, kai sandoris sudarytas tomis kainomis;
 - c) diskontuoto pinigų srauto prognozėmis, paremtomis patikimais būsimų pinigų srautų įverčiais, kurie būtų patvirtinti galiojančių nuomos ir kitų sutarčių sąlygomis, ir, jeigu įmanoma, išorės duomenimis, pavyzdžiui, galiojančiomis panašaus toje pačioje vietoje esančio arba tokios pačios būklės turto nuomos rinkos kainomis, taikant diskonto normas, kurios

atitiktų tuo metu rinkoje įvertintą su pinigų srautų dydžiu ir laiku susijusį netikrumą.

- 1.14. Kai kuriais atvejais pagal įvairius pirmiau išvardytus įvesties duomenis turtas gali būti įvertintas skirtingai. Įmonės turėtų išnagrinėti tų skirtumų priežastis ir iš įverčių intervalo nustatyti reprezentatyviausią vertinimo įvertį.
- 1.15. Pasirinkdamos turto vertinimo metodą įmonės turėtų atsižvelgti į rinkos dalyvio gebėjimą gauti ekonominės naudos kuo daugiau ir geriau išnaudojant turtą arba parduodant turtą kitam rinkos dalyviui, kuris kuo daugiau ir kuo geriau išnaudotų tą turtą.

4 gairė. Investicinis ir kitas turtas. Duomenys vertinimui pagrįsti

- 1.16. Jeigu balansas vertinamas remiantis prieš balanso datą atliktu oficialiu vertinimu arba kita informacija, įmonės turėtų gebėti savo priežiūros institucijai įrodyti, kad atliko visus reikalingus koregavimus, kad atspindėtų vertės pokyčius nuo oficialaus vertinimo arba kitos informacijos datos iki balanso datos.

5 gairė. Finansiniai įsipareigojimai ir kreditingumas

- 1.17. Vertindamos finansinius įsipareigojimus, įmonės turėtų taikyti metodus, pagal kuriuos nustatytą vertę, už kurią įsipareigojimus būtų galima perleisti arba įvykdyti tarp informuotų ir norinčių tai padaryti šalių pagal „ištiesos rankos“ principą, neįskaitant jokių koregavimų, kuriais atsižvelgiama į įmonės kreditingumo pokyčius po pirminio pripažinimo. Šie metodai gali būti pagrįsti vienu iš šių principų:
 - a) „iš apačios į viršų“;
 - b) „iš viršaus į apačią“.
- 1.18. Pagal metodą „iš apačios į viršų“ įmonės turėtų nustatyti savo kreditingumą tam tikro finansinio įsipareigojimo pripažinimo metu. Diskonto kreivės maržos dalis, susijusi su kreditingumu, po pirminio pripažinimo turėtų išlikti pastovi. Per vėlesnius vertinimus vertė apskaičiuojama nustačius vertės pokyčius, kuriuos lemia rinkos sąlygų pokyčiai, darantys įtaką finansinio įsipareigojimo vertei, išskyrus rinkos sąlygų pokyčius, darančius įtaką savo kredito rizikai.
- 1.19. Vertindamos rinkos sąlygų pokyčius, dėl kurių kyla rinkos rizika, įmonės turėtų įvertinti bent atitinkamos nerizikingos palūkanų normos kreivės, pagrindinių produktų kainos, valiutos keitimo kurso arba kainų ar normų indekso pokyčius.
- 1.20. Pagal metodą „iš viršaus į apačią“ įmonės turėtų nustatyti finansinio įsipareigojimo vertinimo pokyčio, priskirtino prie įmonės kredito rizikos pokyčių, dydį ir vertinant atimti.

6 gairė. Turimos susijusių įmonių dalys: TFAS nuosavybės metodas

- 1.21. Kai įmonės vertina susijusios įmonės turtą ir įsipareigojimus TFAS nuosavybės metodu pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2015/35 13 straipsnio 5 dalį, o šios susijusios įmonės naudoja kitokią apskaitos sistemą, ne TFAS, pripažindamos ir vertindamos tos susijusios įmonės turtą ir įsipareigojimus pagal TFAS, įmonės turėtų, jei reikia, atlikti koregavimus.
- 1.22. Taikydama Deleguotojo reglamento (ES) 2015/35 13 straipsnio 5 dalį, įmonė turėtų gebėti savo priežiūros institucijai pagrįsti, kodėl pagal 13 straipsnio 4 dalį neapskaičiavo dalies, kuria susijusių įmonių turtas viršija įsipareigojimus.

7 gairė. Turimos susijusių įmonių dalys. Alternatyvūs vertinimo metodai

- 1.23. Kai įmonės vertina turimas susijusių įmonių dalis alternatyviais vertinimo metodais pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2015/35 13 straipsnio 1 dalies c punktą, jos turėtų gebėti priežiūros institucijai paaiškinti, kodėl susijusios įmonės turto ir įsipareigojimų neįmanoma pervertinti numatytoju metodu arba patikslintu nuosavybės metodu.

8 gairė. Neapibrėžtieji įsipareigojimai: Neapibrėžtieji įsipareigojimai, kylantys iš susitarimų dėl papildomų nuosavų lėšų straipsnių

- 1.24. Sudarydamos susitarimą, dėl kurio sandorio šalys įgyja papildomą nuosavų lėšų straipsnį, įmonės turėtų atidžiai įvertinti, ar atitinkamą neapibrėžtąjį įsipareigojimą pripažinti įsipareigojimu pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2015/35 11 straipsnį.
- 1.25. Jeigu neapibrėžtojo įsipareigojimo nepripažino, kai sudarė susitarimą su kita įmone, įskaitant visas grupei priklausančias įmones, ir tas susitarimas patvirtintas kaip papildomų nuosavų lėšų straipsnis, įmonės turėtų gebėti priežiūros institucijai tai pagrįsti.

9 gairė. Atidėtieji mokesčiai. Pripažinimas ir vertinimas

Atidėtųjų mokesčių diskontavimas

- 1.26. Įmonės neturėtų diskontuoti atidėtųjų mokesčių turto ir įsipareigojimų.

Atidėtųjų mokesčių turto ir įsipareigojimų išdėstymas balanse pagal direktyvą „Mokumas II“

- 1.27. Įmonė turėtų atlikti atidėtųjų mokesčių turto ir atidėtųjų mokesčių įsipareigojimų užskaitą tik tada, jeigu turi teisę pagal įstatymą atlikti einamųjų mokesčių turto ir einamųjų mokesčių įsipareigojimų užskaitą ir jeigu atidėtųjų mokesčių turtas ir atidėtųjų mokesčių įsipareigojimai yra susiję su mokesčiais, kuriuos renka ta pati mokesčių institucija už tą pačią apmokestinamąją įmonę.

Grynojo atidėtųjų mokesčių turto pripažinimas ir vertinimas

- 1.28. Jeigu yra nepakankamai apmokestinamųjų laikinųjų skirtumų ir numatoma, kad jie išnyks per tą patį laikotarpį, kuriuo numatyta, kad išnyks atskaitytini laikinieji skirtumai, įmonė turėtų išnagrinėti tikimybę, kad apmokestinamasis pelnas susidarys tuo pačiu laikotarpiu, kuriuo išnyks atskaitytini laikinieji skirtumai, arba laikotarpiais, į kuriuos arba iš kurių gali būti perkeltas mokesčių nuostolis, atsiradęs dėl atidėtųjų mokesčių turto.
- 1.29. Rengdama apmokestinamojo pelno prognozes ir vertindama tikimybę, kad ateityje susidarys pakankamai apmokestinamojo pelno, įmonė turėtų:
- atsižvelgti į tai, kad net ir patikimų pajamų istorija negali būti pakankamai objektyvus būsimos pelningumo įrodymas;
 - atsižvelgti į tai, kad netikrumo laipsnis, susijęs su būsimu apmokestinamuoju pelnu iš numatomos naujos veiklos, didėja ilgėjant prognozės laikotarpiui, ypač kai numatoma, kad šis prognozuojamas pelnas susidarys už įprastą įmonės planavimo ciklą ilgesniais laikotarpiais;
 - atsižvelgti į tai, kad dėl kai kurių mokesčių taisyklių nepanaudotų mokesčių nuostolių ir nepanaudotų mokesčių kreditų susigrąžinimas gali būti vėlesnis arba ribojamas;
 - vengti dvigubo įskaitymo: apmokestinamasis pelnas dėl to, kad išnyko apmokestinamieji laikinieji skirtumai, turėtų būti atimtas iš numatomo būsimos apmokestinamojo pelno, jeigu buvo panaudotas atidėtųjų mokesčių turto pripažinimui;
 - užtikrinti, kad rengiant apmokestinamojo pelno prognozes, šios prognozės būtų ir patikimos, ir bendrai atitiktų prielaidas, darytas prognozuojant kitus pinigų srautus. Pirmiausia prielaidos, kuriomis grindžiamos prognozės, turėtų atitikti prielaidas, kuriomis grindžiamas techninių atidėjinių ir turto vertinimas mokumo balanse.

10 gairė. Atidėtieji mokesčiai. Dokumentavimas

- 1.30. Gavusios prašymą įmonės turėtų gebėti remdamosi savo dokumentais pateikti priežiūros institucijoms bent šią informaciją:
- apie laikinųjų skirtumų, dėl kurių gali tekti pripažinti atidėtuosius mokesčius, šaltinius;
 - apie atidėtiesiems mokesčiams taikytus pripažinimo ir vertinimo principus;
 - apie kiekvienos rūšies laiko skirtumą ir apie kiekvienos rūšies nepanaudotą mokesčių nuostolį ir nepanaudotą mokesčių kreditą, pripažinto atidėtojo mokesčių turto arba įsipareigojimų sumos apskaičiavimą, taip pat pagrindines su ta suma susijusias prielaidas;
 - aprašyti atidėtųjų mokesčių turto pripažinimą, įskaitant bent:
 - tai, ar yra kokių nors apmokestinamųjų laikinųjų skirtumų, susijusių su ta pačia mokesčių institucija, ta pačia apmokestinamąja įmone ir tos

pačios rūšies mokesčiu, kurie, kaip numatoma, išnyks per tą patį laikotarpį, kuri numatoma, kad išnyks atskaitytinas laikinasis skirtumas, arba, kaip gali būti tam tikrais atvejais, dėl kurių susidarytų apmokestinamosios sumos, kurių atžvilgiu būtų galima panaudoti nepanaudotus mokesčių nuostolius arba nepanaudotus mokesčių kreditus prieš pasibaigiant jų galiojimo terminui;

- jeigu apmokestinamųjų laikinųjų skirtumų, susijusių su ta pačia mokesčių institucija, ta pačia apmokestinamąja įmone ir tos pačios rūšies mokesčiu, nepakanka, dokumentaciją, kuria įrodytų, jog yra tikėtina, kad subjektas turės pakankamai apmokestinamojo pelno, susijusio su ta pačia mokesčių institucija, ta pačia apmokestinamąja įmone ir tos pačios rūšies mokesčiu per tą patį laikotarpį, kuri išnyks atskaitytinas laikinasis skirtumas, arba per laikotarpius, į kuriuos arba iš kurių galima perkelti mokesčių nuostolį, susidariusį dėl atidėtųjų mokesčių turto, arba, kaip gali būti tam tikrais atvejais, yra tikimybės, kad įmonė turės apmokestinamojo pelno prieš pasibaigiant nepanaudotų mokesčių nuostolių arba nepanaudotų mokesčių kreditų galiojimo terminui;
- e) apie atskaitytinų laikinųjų skirtumų, nepanaudotų mokesčių nuostolių ir nepanaudotų mokesčių kreditų, kurių atžvilgiu pripažintas arba nepripažintas atidėtųjų mokesčių turtas, sumą ir galiojimo pabaigos terminą.

11 gairė. Atidėtųjų mokesčių tvarkymas, kai įmonės nėra įtrauktos į grupės priežiūrą

1.31. Įmonės turėtų taikyti šiuos atidėtojo apmokestinimo pripažinimo principus, kai susijusios įmonės neįtraukiamos į grupės priežiūrą pagal direktyvos „Mokumas II“ 214 straipsnio 2 dalį:

- a) jeigu susijusiose įmonėse turimos dalys neįtraukiamos į grupės priežiūrą pagal direktyvos „Mokumas II“ 214 straipsnio 2 dalies a punktą, su ta neįtraukta įmone susijusio atidėtojo mokesčio nereikėtų pripažinti nei atskiros įmonės, nei grupės lygmeniu;
- b) jeigu susijusiose įmonėse turimos dalys neįtraukiamos į grupės priežiūrą pagal direktyvos „Mokumas II“ 214 straipsnio 2 dalies b arba c punktą, su ta susijusia įmone susijusio atidėtojo mokesčio nereikėtų pripažinti grupės lygmeniu.

12 gairė. Metinėse ir konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose naudotų vertinimo metodų taikymas pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2015/35 9 straipsnio 4 dalį

1.32. Įmonės, kurios taiko Deleguotojo reglamento (ES) 2015/35 9 straipsnio 4 dalies nukrypti leidžiančią nuostatą, nustatydamos, ar vertinimai atitinka direktyvos „Mokumas II“ 75 straipsnį, turėtų atsižvelgti į 1, 2, 4, 5 ir 8–11 gaires bei 1

techniniame priede pateiktą lyginamąją lentelę. Techninis priedas yra neatskiriama šių gairių dalis.

- 1.33. Įmonės, įtrauktos į konsoliduotąsias finansines ataskaitas pagal TFAS rengiančios grupės konsoliduojamus duomenis, Deleguotojo reglamento (ES) 2015/35 9 straipsnio 4 dalies nukrypti leidžiančios nuostatos neturėtų taikyti.

Atitikties ir pranešimo taisyklės

- 1.34. Šiame dokumente pateikiamos pagal EIOPA reglamento 16 straipsnį parengtos gairės. Vadovaudamasi EIOPA reglamento 16 straipsnio 3 dalimi, kompetentingos institucijos ir finansų įstaigos deda visas pastangas, kad gairių ir rekomendacijų būtų laikomasi.
- 1.35. Kompetentingos institucijos, kurios laikosi arba ketina laikytis šių gairių, turėtų jas tinkamai įtraukti į savo reguliavimo ar priežiūros sistemą.
- 1.36. Kompetentingos institucijos per du mėnesius nuo šių gairių vertimo paskelbimo pateikia EIOPA patvirtinimą, ar jos laikosi arba ketina laikytis šių gairių, ir nurodo nesilaikymo priežastis.
- 1.37. Negavus atsakymo iki šio termino, bus laikoma, kad kompetentingos institucijos pranešimo reikalavimo nesilaiko ir apie tai bus pranešta.

Baigiamoji nuostata dėl peržiūros

- 1.38. Šias gaires peržiūri EIOPA.